

Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA DEN HAAG

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Regie Migratieketen
Ketensturing
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Ons kenmerk
3222873

Uw kenmerk
166468.03u

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 19 maart 2021

Onderwerp Antwoorden vragen n.a.v. brief stand van zaken bij de Taskforce IND
wegwerken achterstanden

Hierbij bied ik u de antwoorden aan op de schriftelijke vragen die zijn gesteld naar aanleiding van de brief over de stand van zaken bij de Taskforce IND wegwerken achterstanden. Deze vragen werden ingezonden op 12 februari 2021 met kenmerk 166468.03U.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,

Ankie Broekers-Knol

Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks-fractie

Vraag 1.

In uw brief geeft u aan dat de inzet is om de externe medewerkers van de Taskforce in elk geval tot in de tweede helft van 2021 te laten bijdragen aan het afhandelen van asielzaken. Daarna kunnen deze medewerkers in dienst worden genomen bij gebleken geschiktheid en indien er ruimte is bij de IND. Houdt u hierbij rekening met ervaringen uit de voorgaande jaren, waaruit blijkt dat instroom van asielzoekers op bepaalde momenten flink omhoog kan gaan en het daarom verstandig is om altijd een ruime capaciteit te hebben qua medewerkers? Welke lessen heeft u uit de afgelopen jaren getrokken met betrekking tot het oplossen van achterstanden bij het behandelen van asielzaken? Hoe beïnvloedt dat de aanpak qua mogelijke verlenging van de inzet van de Taskforce of het vast in dienst nemen van Taskforcemedewerkers?

Antwoord 1.

Zoals uw Kamer bekend is, vond in 2017 een afschaling van externe medewerkers plaats op diverse processen binnen de IND onder meer op basis van een lagere asielinstroom. Zeker met de kennis van nu kan gesteld worden dat die afschaling ontijdig was. Een leerpunt in dat verband is dat bij de afweging of afgeschaald moet worden meer betekenis moet toekomen aan de bestaande voorraden. Immers, bij een lagere instroom hoeft niet meteen afgeschaald te worden als de voorraden nog enige tijd voldoende werkaanbod mogelijk maken. Daarbij is het verstandig niet naar een enkele productsoort te kijken, maar naar de bredere voorraad in de organisatie.

De omvang van het benodigd personeel bij de IND wordt deels gebaseerd op de uitkomsten van de meerjaren productieprognose (MPP). De MPP betreft een prognose over de verwachte instroom en daarmee het werkaanbod én de benodigde omvang van capaciteit in enig jaar. Over de jaren heen, maar ook binnen een uitvoeringsjaar, is het werkaanbod van de IND onvoorspelbaar te noemen. Voor de IND is het van groot belang dat de verwachte instroom, werkaanbod en daarmee samenhangende benodigde capaciteit tijdig bekend zijn, omdat er sprake is van een opleidingstraject van circa 9 maanden. De IND dient een capaciteitsbuffer te hebben om fluctuaties in de instroom op te kunnen vangen. Tegelijkertijd dient de IND op een doelmatige wijze om te gaan met de beschikbare begrotingsgelden.

Met het instellen van de Taskforce is een grote groep medewerkers inmiddels opgeleid en ingewerkt op een deel van het asielproces. Zodra de oude voorraad weggewerkt is zal worden gezien of er binnen de IND voldoende werkaanbod is om deze mensen tijdelijk te verlengen, of in vaste dienst te nemen. Deze mensen zullen sneller volledig inzetbaar zijn omdat ze reeds een opleiding hebben doorlopen.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Regie Migratieketen
Ketensturing

Datum
19 maart 2021
Ons kenmerk
3222873

Vraag 2.

Verder noemt u dat er een doelgroep benadering gehanteerd wordt. De leden van de GroenLinks-fractie begrijpen dit zo dat hoor- en beslismedewerkers zich specialiseren op het gebied van een bepaalde doelgroep (bijvoorbeeld een specifieke nationaliteit of LHBTI-ers), en voornamelijk of uitsluitend zaken van die doelgroep behandelen. Is dit een correcte interpretatie? En is dat de kern van de doelgroep benadering, of reikt de gehanteerde aanpak verder dan dat? Worden er in het kader van de doelgroep benadering nog bredere activiteiten uitgevoerd naast het specialiseren? Met betrekking tot het specialiseren van medewerkers op bepaalde doelgroepen vragen de aan het woord zijnde leden zich af of dit niet tot tunnelvisie kan leiden met als gevolg juist een onzorgvuldige of vooringenomen beoordeling. Is hier onderzoek naar gedaan voor het implementeren van deze aanpak? Zo ja, wat zijn de resultaten hiervan? En hoe kan dit in het verloop van tijd gemonitord worden?

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Regie Migratieketen
Ketensturing

Datum
19 maart 2021
Ons kenmerk
3222873

Antwoord 2.

Ja dat is een correcte interpretatie van de doelgroep benadering. Naast deze inhoudelijke benadering van groepen kan de doelgroepbenadering er ook toe leiden dat de zaken van een doelgroep procesmatig worden geprioriteerd, zoals is gebeurd bij kansrijke zaken, maar ook in het recente verleden bij minder kansrijke zaken als de Moldaviërs. Deze manier van werken is niet nieuw bij de IND, zo vindt er al langer differentiatie plaats naar zaken op basis van het sporenbeleid en worden bijvoorbeeld ook al enige tijd zaken van Iraanse bekeerlingen behandeld door speciale Iran-teams. Met name voor meer complexe zaken is het een voordeel om te werken met specialistische medewerkers om te zorgen dat er een zorgvuldige beslissing wordt genomen. Overigens doen medewerkers nooit uitsluitend één soort zaak af. De werkvoorraad van deze specialistische medewerkers bestaat altijd voor een bepaald percentage uit andere zaken. Ook vindt er roulatie plaats tussen de doelgroepen, zodat een medewerker niet te lange tijd zaken van dezelfde nationaliteit of doelgroep behandelt.

Bij de Taskforce zag de doelgroepbenadering in eerste instantie op zaken van de zogenaamde kansrijke nationaliteiten, dit zijn zaken van nationaliteiten die een zeer hoog inwilligingspercentage hebben (Syrië, Turkije, Jemen en Eritrea). Hierdoor konden veel zaken redelijk snel en toch zorgvuldig beoordeeld worden. Overigens worden alle Taskforce zaken afgedaan door zeer ervaren IND-medewerkers, dit om de kwaliteit van beschikkingen te blijven waarborgen. De Taskforce-medewerkers bereiden de zaak tot aan een conceptbeschikking voor, deze gaat naar een ervaren IND medewerker, die de definitieve beslissing uiteindelijk neemt.

Vraag 3.

Vluchtelingenwerk Nederland geeft in haar reactie op uw brief aan dat uit de in de brief genoemde cijfers blijkt dat de IND vertragingen oploopt bij het beoordelen van nieuwe aanvragen. Deelt u deze inschattingen? Is er sprake van het doorschuiven van de vertraging naar meer recente zaken? Kunt u hier verdere uitleg over verschaffen? Over dit onderwerp zijn in de Tweede Kamer op 12 januari ook vragen gesteld door de heer Groothuizen (D66). Bent u bereid een afschrift van de beantwoording van die Tweede Kamervragen ook aan de Eerste Kamer te zenden?

Antwoord 3.

Zoals ik uw Kamer eerder bij brief van 7 januari jl.¹ heb bericht is alles bij de IND erop gericht om in 2021 voort te gaan met de inzet zoals die door de Taskforce en IND is vormgegeven over de afgelopen periode. De inzet is gericht op zowel het wegwerken van achterstanden bij de IND uiterlijk medio 2021 als een maximale preventie van overschrijdingen van de wettelijke termijn bij de behandeling van nieuwe aanvragen.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Regie Migratieketen
Ketensturing

Datum
19 maart 2021
Ons kenmerk
3222873

Ook voor 2021 geldt dit uitgangspunt en wordt gestuurd op het maximaal realiseren van deze beide doelstellingen om daarbij een uiterste inspanning te doen om vreemdelingen zo spoedig mogelijk duidelijkheid te kunnen bieden over hun perspectief in Nederland. Daarbij vormen zorgvuldigheid, veiligheid en uitvoerbaarheid van het asielproces de ijkpunten. Onverlet het uitgangspunt moet rekening gehouden worden met het risico dat de behandeling van individuele zaken, gelet op de specifieke omstandigheden, onverhoopt meer tijd kan vergen. Of en in welke mate dit risico zich voordoet zal ik maandelijks transparant en publiek inzichtelijk maken op de website van de IND rond de tiende van elke maand totdat de Taskforce klaar is met het wegwerken van de oude voorraad.

Bij de beantwoording van deze vragen zal ik uw Kamer een afschrift doen toekomen van de beantwoording van de Tweede Kamervragen van Dhr. Groothuizen (D66).

Vraag 4.

In uw brief geeft u aan dat maatregelen die in de Taskforce van kracht zijn, zoals telehoren, schriftelijk horen, het uitbesteden van deelaspecten van het asielproces aan externe bureaus en centrale regie voeren op de planning de komende tijd verder ingevoerd en doorontwikkeld zullen worden, en deel zullen uitmaken van de standaard werkwijze van de IND. Als onderbouwing hiervoor wordt echter enkel genoemd dat 'de meerwaarde ervan is gebleken' toen deze maatregelen in de praktijk zijn uitgevoerd. Het is naar mening van de aan het woord zijnde leden echter essentieel dat maatregelen uitgebreid geëvalueerd zijn voordat ze als standaard werkwijze ingevoerd worden. Is er grondig onderzoek gedaan naar het effect van deze maatregelen? Zo ja, wat waren de uitkomsten daarvan?

Antwoord 4.

Als de Taskforce de achterstand bij de IND heeft weggewerkt zal een uitgebreide evaluatie worden gedaan met betrekking tot alle facetten die de Taskforce kende. Ook de maatregelen zullen daarbij meegenomen worden.

¹ Vergaderjaar 2020-2021 19637 nr.2689

Vraag 4 a.

Met betrekking tot het telehoren hebben de leden enkele vragen. In hoeveel zaken is het telehoren tot nu toe toegepast? Hebben er achteraf evaluaties van het telehoren plaatsgevonden, waarin alle betrokken partijen (de asielzoekers, tolken, advocaten, de IND, Vluchtelingenwerk) hun ervaringen hebben kunnen delen? Zo ja, wat waren de resultaten hiervan? Wat zijn de beperkingen van telehoren in vergelijking met fysiek horen?

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Regie Migratieketen
Ketensturing

Datum
19 maart 2021
Ons kenmerk
3222873

Antwoord 4 a.

Het telehoren is sinds de start toegepast op 7.750 zaken. Er hebben gedurende het telehoren drie evaluaties plaatsgevonden. Er zijn twee interne evaluaties uitgevoerd waarbij alleen IND-medewerkers zijn bevraagd over hun ervaringen met telehoren. Deze evaluaties zijn kort na de start met telehoren uitgevoerd om het telehoren effectief te kunnen verbeteren na een snelle implementatie. Na een half jaar is een diepgaandere evaluatie uitgevoerd door een externe partij waarbij alle betrokken partijen zijn bevraagd over hun ervaringen. Deze laatste evaluatie is in februari 2021 opgeleverd.

De hoofdvraag bij deze evaluatie was: *Is het middel telehoren geschikt om de juiste informatie te vergaren, zodat de juiste beslissing kan worden genomen en kan het middel ingezet blijven worden ook na de Corona periode?*

De conclusie van het onderzoek is dat telehoren geschikt is om de juiste informatie te vergaren, zodat de juiste beslissing kan worden genomen. Het middel kan ingezet worden na de Corona- periode mits belangrijke facilitaire ondersteuning is geregeld. Hierbij kan gedacht worden aan een goed werkende internetverbinding voor alle deelnemers aan het gesprek en goede (geluidsdichte) kamers op de AZC's voor betrokkenen. Uit het onderzoek bleek ook dat telehoren niet voor alle vreemdelingen - in gelijke mate - geschikt is. Voor zaken die meer complex worden geacht zijn onder andere het kunnen lezen van lichaamstaal en overige non-verbale signalen belangrijk om een juiste beslissing te kunnen nemen. Voor deze zaken en zaken waarbij sprake is van 1F en nationale veiligheidsissues is telehoren niet geschikt. Tevens werd opgemerkt dat als de vreemdeling niet gewend is aan digitale communicatiemiddelen, hij/zij zich gehinderd kan voelen uitvoerig en volledig te vertellen voor een camera. Er wordt in het onderzoek geadviseerd om bij de gemachtigde van asielzoekers advies in te winnen welk type gehoor geschikt is voor zijn/haar klant of gemachtigde vroegtijdig op de hoogte te stellen van het type gehoor dat afgenomen zal worden zodat gemachtigde het tijdig kan aangeven als een tele-gehoor niet geschikt is voor zijn/haar klant.

Vraag 4 b.

Met betrekking tot het schriftelijk horen zijn de leden het met u eens dat dit enkel uit vrije keuze van de asielzoeker ingezet moet worden. In hoeveel zaken heeft dit tot nu toe plaatsgevonden, en zijn er hierover evaluaties verricht?

Antwoord 4 b.

De werkwijze is dat in eerste instantie de gemachtigden worden benaderd met de vraag of de vreemdeling schriftelijk gehoord wilt worden. In totaal is dit in 2.000 zaken gevraagd. In 985 zaken is door gemachtigden aangegeven dat hun cliënt wilde meewerken aan de schriftelijke procedure. Het schriftelijk horen zal na afloop van de Taskforce worden meegenomen in de bredere evaluatie van de Taskforce.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Regie Migratieketen
Ketensturing

Datum
19 maart 2021
Ons kenmerk
3222873

Vraag 4 c.

Herkent u de problemen met de planning die in de Quicksan van Vluchtelingenwerk van november 2020 aan de orde is gesteld, waarbij late inplanning en een gebrek aan overleg leidt tot extra druk aan de kant van de asielzoeker en diens rechtsbijstand?

Antwoord 4 c.

De Taskforce is met veel urgentie ingericht en kende bij aanvang opstartproblemen. Ook met betrekking tot de planning. Het planningsproces in de asielketen is op zichzelf complex met minimaal 4 verschillende actoren (asielzoeker, advocaat, IND medewerker en tolk) die samengebracht moeten worden voor een meerdaagse procedure. Daarbij vormden en vormen de gevolgen en beperkingen door COVID-19 een extra drempel voor onder meer de logistiek. De opstartproblemen lagen daarnaast op het organisatorisch vlak, de werving en het opleiden van een groot aantal nieuwe medewerkers alsmede de dienstverlening. Mede hierdoor zijn er zaken bekend waarbij de vreemdeling niet werd bijgestaan door de advocaat die hij zelf heeft gekozen. In beginsel is dit niet wenselijk, het recht op vrije advocaatkeuze is immers een groot goed. Hierover is veelvuldig contact geweest met de raad voor rechtsbijstand en advocatuur. Daarbij is als uitgangspunt gehanteerd dat in geval van verhindering, advocaten samen met de raad voor de rechtsbijstand vervanging zouden moeten regelen. Daarbij zullen de plannings van IND en taskforce enig maatwerk dienen te betrachten als er in een zaak geen dwangsom is opgelegd. Mede op basis van de signalen die de Taskforce heeft ontvangen, zijn maatregelen genomen om de communicatie richting de asielaanvrager en externe partners te verbeteren. De opstartproblemen van de Taskforce behoren tot het verleden en naar gelang de achterstanden ingelopen worden, is de spanning op de plannings teruggelopen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de ChristenUnie

In de brief schrijft u onder meer dat de doelgroep benadering verder zal worden ontwikkeld omdat deze 'efficiënt en succesvol' is gebleken. De leden van de ChristenUnie-fractie hebben vragen bij de inhoud van het begrip 'succesvol'. Slaat 'succesvol' op de kwaliteit van de beslissing en, zo ja, hoe wordt dan de kwaliteit van de beslissing gemeten? Of verwijst het naar de snelheid waarmee de beslissing wordt genomen? Deze leden zouden graag een duiding en onderbouwing van het begrip 'succesvol' in dit verband van u willen ontvangen. Daarnaast, zoals in de inleiding staat vermeld, sluiten zij zich graag aan bij vraag 4 in de bijdrage van de leden van de GroenLinks-fractie.

Antwoord.

Efficiënt en succesvol slaan op zowel de snelheid van de procedure als de kwaliteit van de beslissing. Toepassing van de doelgroep benadering is, met name bij de in vraag 3 beschreven kansrijke nationaliteiten, een methode gebleken om zo snel mogelijk zaken af te handelen zonder daarbij in te boeten op kwaliteit of zorgvuldigheid. Doordat alle beschikkingen worden afgedaan door ervaren IND medewerkers is er een extra waarborg ingebouwd voor de kwaliteit van de besluitvorming.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Regie Migratieketen
Ketensturing

Datum
19 maart 2021
Ons kenmerk
3222873